

2.2 מס-הכנסה

מס הכנסה הוא מס שמטילה המדינה על שכר העבודה של כל אזרחיה. במדינת ישראל המס הוא מס פרוגרסיבי – כלומר, המס אינו מנוכה באופן אחיד, אלא החלק שלו מן ההכנסה עולה עם גובה ההכנסה. במילים אחרות, אחוז המס שמשלמים אזרחים בעלי הכנסה גבוהה הוא גדול יותר מאחוז המס שמשלמים אזרחים בעלי הכנסה נמוכה.

הפעילות שלפניכם תעסוק באופן שבו מנוכה מס הכנסה**.

בשנת 2008 נוכה המס בישראל על פי מדרגות המס הבאות***:

מדרגות מס להכנסה חודשית	% ניכוי
1. עד 4,390	10%
2. מ- 4,391 עד 7,810	16%
3. מ- 7,811 עד 11,720	26%
4. מ- 11,721 עד 16,840	33%
5. מ- 16,841 עד 36,260	35%
6. מכל שקל נוסף	47%

את מדרגות המס קוראים כך:

- על כל הכנסה עד 4,390 שקלים לחודש יש לנכות 10%.
- על כל שקל נוסף ועד 7,810 שקלים יש לנכות 16%.
- על כל שקל נוסף ועד 11,720 שקלים יש לנכות 26%.

וכן הלאה.

כלומר:

- מן החלק במשכורת הנמצא במדרגה הראשונה יש לנכות 10%.
 - מן החלק במשכורת הנמצא במדרגה השנייה יש לנכות 16%.
- וכן הלאה.

לדוגמה:

אם **גליה** מרוויחה 5,500 ש"ח לחודש, אז ניכוי המס ממשכורתה הוא:

- 10% מ- 4,390 ש"ח (439 ש"ח) לפי מדרגת המס הראשונה;
 - ובנוסף 16% מ- 1,110 השקלים הנותרים (177.6 ש"ח) לפי מדרגת המס השנייה.
- בסך הכול ניכוי המס ממשכורתה הוא 616.6 שקלים.

* ניכוי פירושו הפחתה ממחיר או מסכום לתשלום. שימו לב שיש לרשום "ניכוי מס" ולא "ניקוי מס".

** שיטת המיסוי כוללת מרכיבים נוספים שאינם מופיעים בפעילות זו. פעילות זו באה להעביר רעיון כללי בצורה פשטנית ואינה משמשת תחליף לייעוץ מקצועי.

*** המידע מתוך האתר <http://www.mof.gov.il/taxes/docs/maasikim030108.pdf>

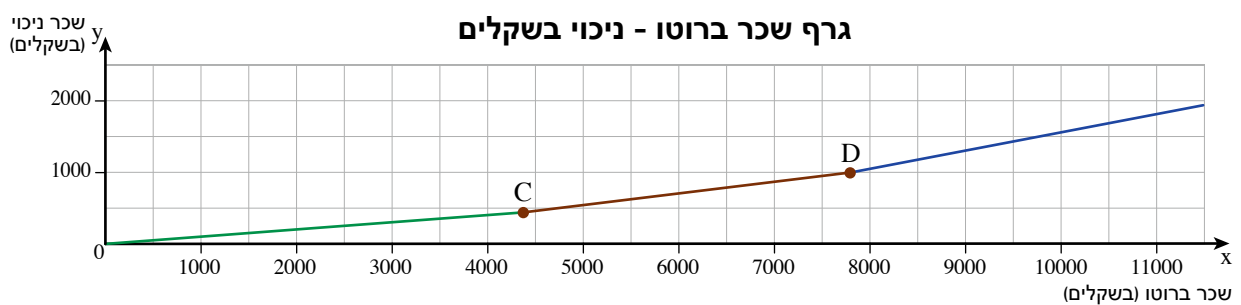
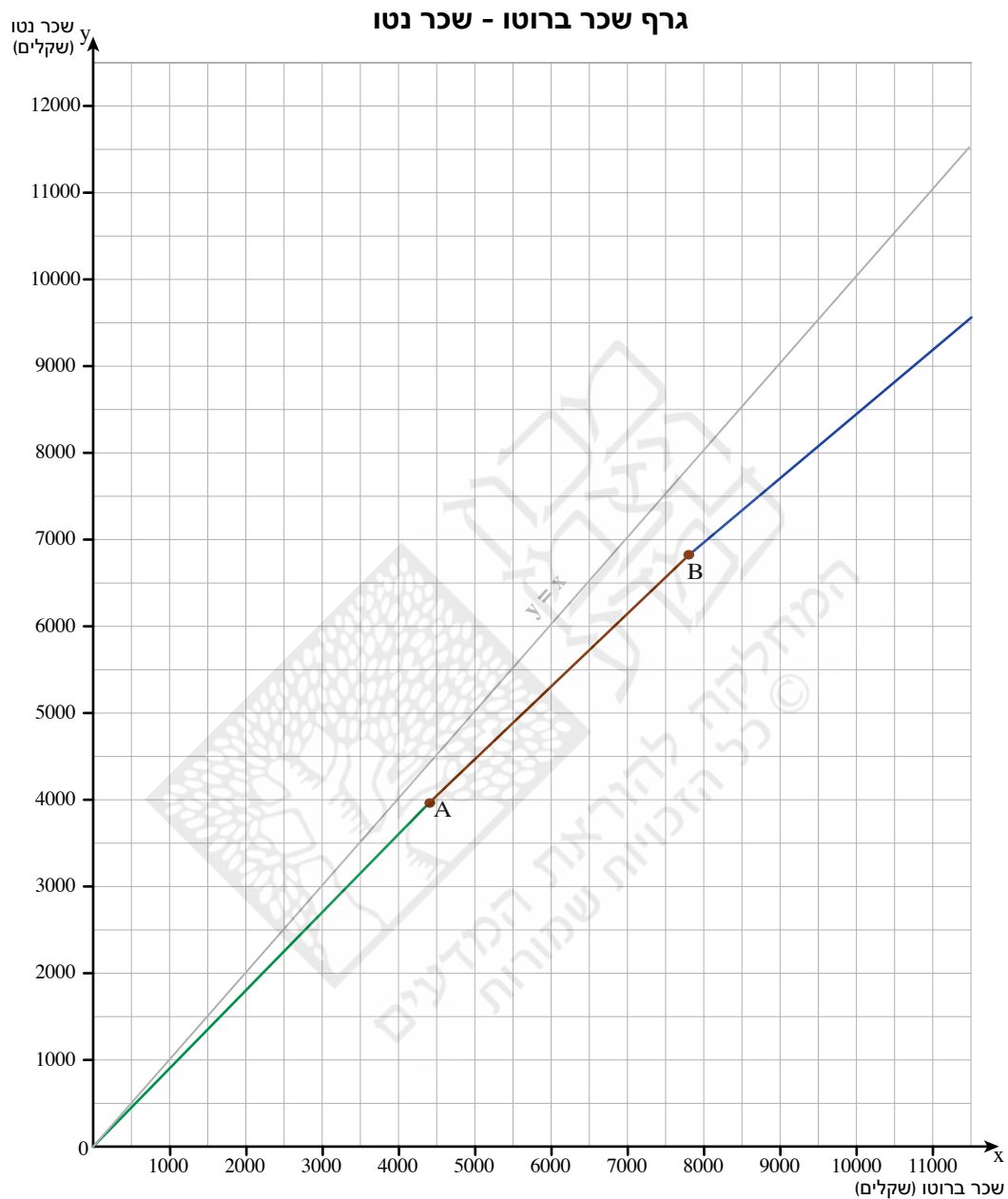
1. בחודש ינואר הרוויח **מיכה** 4,300 שקלים.
 א. כמה מס ינוכה ממשכורתו של מיכה (בשקלים)?
 ב. מה תהיה משכורתו לאחר הניכוי?
2. בחודש ינואר הרוויחה **הגר** 5,000 שקלים.
 א. כמה מס ינוכה ממשכורתה של הגר (בשקלים)?
 ב. מה תהיה משכורתה לאחר הניכוי?
3. בחודש ינואר הרוויח **דב** 8,000 שקלים. חשבו את משכורתו לאחר ניכוי מס.
4. בחרו סכום כסף כמשכורתכם החודשית הרצויה בעתיד, וחשבו את המס שינוכה ממשכורתכם זו.

מקובל לכנות את השכר לפני ניכוי מס – "שכר ברוטו", ואת השכר לאחר ניכוי מס – "שכר נטו".
5. העתיקו את הטבלה והשלימו את פרטי השכר של גליה, של מיכה, של הגר, של דב ושלכם מן המשימות הקודמות.

שכר נטו	סך הניכוי בשקלים	שכר ברוטו	
			גליה
			מיכה
			הגר
			דב
			אני

6. לפניכם שני גרפים.

- גרף המתאר את הקשר בין שכר הברוטו לשכר הנטו (בשקלים).
- גרף המתאר את הקשר בין שכר הברוטו לניכוי בשקלים.

א. שיפועי הגרפים משתנים בנקודות A, B, C, D. מצאו את שיעורי הנקודות A, B, C, D והסבירו את משמעותן.

ב. רשמו ביטויים אלגבריים מתאימים לכל אחד מהתחומים הבאים לפי הגרף ברוטו-נטו

$$0 \leq x \leq 4,390$$

$$4,390 < x \leq 7,810$$

$$7,810 < x \leq 11,720$$

ג. בגרף ברוטו-נטו משורטט גם הישר $y = x$. מה המשמעות של ישר זה בהקשר של ניכוי מס? איזה מידע תורמת הוספת הישר הזה?

מערכת המיסוי הראשונה שידועה לנו היא מערכת המיסוי במצרים העתיקה בסביבות שנת 3000 לפנה"ס. יש עדויות כתובות כי פרעה ערך מסעות דו-שנתיים בממלכה וגבה מס מהעם.

ציור מצרי עתיק: גביית מסים ועצירת איכרים בשל אי-תשלום מס.

גם בתנ"ך מוזכר עניין המסים. בספר בראשית מסופר שיוסף אומר לעם המצרי: "וְהָיָה בְּתֵבוֹאֲתָם וּבְתֵתָם חֲמִישִׁית לְפָרְעָה וְאַרְבַּע הַיֵּדֶת יִהְיֶה לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה וְלֹאֲכַלְכֶם וְלֹאֲשֶׁר בְּבִתְיֶכֶם וְלֹאֲכָל לִטְפְּכֶם." (בראשית, מ"ז כ"ד). חמישית (20%) מהיבול הוא מס ששימש את פרעה לקיום הממלכה.

באימפריה הרומית היה נהוג מס קרקע שהוטל על ההכנסה האפשרית מהקרקע. כך למשל, לפי שיטת המיסוי הזאת, המס על שטח מטעים או כרם היה גבוה מהמס על שטח זהה שנזרע בחיטה.

7. **מיכה** מרוויח 4,300 ש"ח בחודש. המנהל הציע לו העלאה לשכר של 4,500 ש"ח.
- מיכה טען: "עד כה משכורתי נמצאה במדרגת המס הראשונה ונוכה ממנה 10% מס. כעת משכורתי נמצאת במדרגת המס השנייה אשר בה מנכים 16%. לכן אני חושש כי שכר הנטו החדש שלי יהיה נמוך יותר משכר הנטו הקודם".
- האם לפי דעתכם מיכה צודק?
- האם ייתכן מצב שבו העלאה בשכר ומעבר למדרגת מס גבוהה יותר יגרמו לירידה בשכר הנטו?

8. משכורת הנטו של **צילה** היא 7,700 שקלים.

מהי משכורת הברוטו שלה?

שומרים על כושר

1. חשבו את המשכורות הבאות לאחר ניכוי מס של 10%:

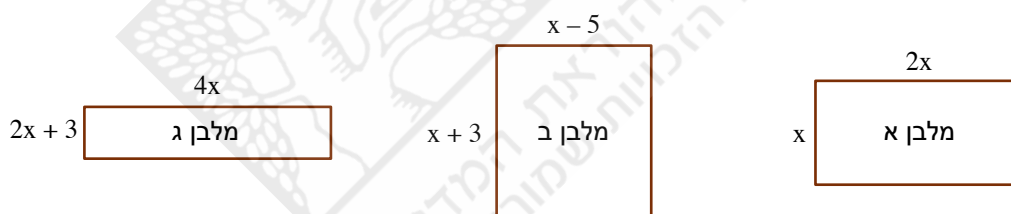
- א. 3,400 שקלים ב. 4,580 שקלים ג. 10,759 שקלים

2. x מייצג משכורת ($x \geq 0$). מבין הביטויים הבאים בחרו:

- את הביטויים המייצגים ניכוי של 30% מהמשכורת
- את הביטויים המייצגים משכורת לאחר ניכוי של 30%.

- א. 30% ג. $0.3x$ ה. $x - \frac{30x}{100}$
 ב. $0.7x$ ד. $1 - 0.3x$ ו. $x \cdot \frac{70}{100}$

3. לפניכם שלושה מלבנים ומידות אורכי הצלעות שלהם ($x > 5$).

א. עבור כל מלבן רשמו ביטוי המייצג 30% משטחו.

ב. עבור כל מלבן רשמו ביטוי המייצג את שטחו של מלבן שאורכי צלעותיו הם 30% מאורכי הצלעות של המלבן המקורי.

המלך אקא-ליפטוס אהב להציג בפני אורחיו את גנו היפה. המלך אף נהג לשנות את מראה הגן. יום אחד, המלך ציווה על גנן החצר לעקור 10 עצים מהגן, ולשתול אותם מחדש ב-5 שורות, כך שבכל שורה יהיו 4 עצים. האם יוכל הגנן לסדר את העצים כפי שציווה המלך. אם כן, כיצד?

* מבוסס על חידה שבועית מספר 19 (תשע"ב) מתוך "פורום חידות סקובידו", מדור "המעגל המתמטי" באתר דוידסון און-ליין.
<http://davidson.weizmann.ac.il/online/mathcircle/puzzles>